

NAKLADNIK
Hrvatska vatrogasna zajednica

ZA NAKLADNIKA
Slavko Tucaković, univ. spec. oec.

PRIPREMILI
Nina Francetić, Vedran Runjić, Mario Starčević

TISAK
Tiskara Zelina d.d.

NAKLADA
14.250 primjeraka

Zagreb, kolovoz 2025.

Izrada publikacije sufinancirana je u sklopu EU projekta "Jačanje kapaciteta za protupožarnu zaštitu na brdsko-planinskim i potpomognutim područjima" - faza 1

Sadržaj ovog materijala isključiva je odgovornost Hrvatske vatrogasne zajednice.

ISBN 978-953-8353-07-9

ŠUMSKI POŽARI

O projektu „Jačanje kapaciteta za protupožarnu zaštitu na brdsko-planinskim i potpomognutim područjima“

Ovim projektom koji traje od 2024. do 2027. godine značajno će se unaprijediti i ojačati otpornost ovih područja na pojačane rizike od šumskih i požara na otvorenom koji su posljedica snažnih klimatskih promjena.

Ukupni iznos EU bespovratnih sredstava je 30.499.875,28 EUR, dok je ukupna vrijednost projekta 35.882.206,22 EUR.

Projektne aktivnosti obuhvaćaju: nabavu vozila za gašenje požara, nabavu osobne zaštitne opreme, nabavu opreme za vatrogasna vježbališta, upravljanje projektom i administracija, podizanje svijesti javnosti o prevenciji požara te promocija i vidljivost.

Nabavljena vozila i osobna oprema bit će dodijeljena javnim vatrogasnim postrojbama i dobrovoljnim vatrogasnim društvima prema metodologiji raspodjele vozila i opreme.

Provedba soft aktivnosti projekta ima za cilj informirati i jačati svijest stanovništva i drugih ciljanih skupina o značajno promijenjenim klimatskim uvjetima te s tim povezanim pojačanim rizicima od požara. Preventivne mjere su od presudne važnosti jer sve globalne politike upravo ulaganje u prevenciju vide kao jedan od načina smanjenja rizika od požara (UN, EC).

ŠUMSKI POŽARI – Katastrofa koja se može dogoditi svakog trenutka

Požar je jedna od najsnažnijih sila u prirodi. Požara je oduvijek bilo, no svake godine svjedočimo da traju sve dulje i da je njihova žestina sve veća, a razlog tome su klimatske promjene koje zbog dugotrajnih suša čine šume lakše zapaljivima.

Požare nije moguće u potpunosti spriječiti, ali možemo umanjiti štete i olakšati gašenje provođenjem preventivnih mjera. Te protupožarne aktivnosti čine: procjene ugroženosti, planovi zaštite od požara, obveze lokalne samouprave, šumarskih organizacija, operativnih snaga i drugih pravnih osoba, osposobljavanje, opremanje i financiranje sudionika protupožarnih aktivnosti itd.

Moderno vatrogastvo mora se prilagoditi sve većim rizicima od pojavnosti požara.

Provedba projekta ima za cilj informirati o sve većim klimatskim promjenama i povećanim rizicima od požara

Šumski požari u Hrvatskoj

Šumski ekosustavi u Hrvatskoj pokrivaju 44% kopnene površine. Zemljopisni položaj Hrvatske pokriva tri biogeografske regije, kontinentalnu, alpsku i mediteransku te uvjetuje iznimnu raznolikost staništa s čak 105 vrsta šumskih zajednica. U Hrvatskoj 36% mreže Natura 2000 čine šume i šumsko zemljište.

Jedan od ključnih čimbenika koji ugrožavaju šume u Republici Hrvatskoj su šumski požari.

Što je to šumski požar?

Šumski požar predstavlja nekontrolirano širenje vatre po šumskom području. Šumski požari spadaju u požare otvorenog prostora, uz požare ostalog raslinja (trava, makija), ali i uz požare deponija i otvorenih skladišta. Za sve požare otvorenog prostora karakteristična je stalna prisutnost kisika iz zraka, čime je omogućeno nesmetano gorenje.

Čimbenik	Podaci	
Broj požara raslinja (šuma)	Eksploenzijalni rast od prosječno 1.000/godinu do 7.000/godinu u posljednjih 40 godina	
Broj poginulih u požarima raslinja	Prosječno 30 civilnih smrtnih slučajeva godišnje	
Broj ozlijeđenih vatrogasaca	Do 50 ozlijeđenih vatrogasaca godišnje	
Spaljena površina	Od 30.000 ha/godinu do 120.000 ha/godinu (0,5 do 2,5% kontinentalne površine RH)	
Štete	Od 100 do 200 milijuna EUR godišnje	
Emisija štetnih tvari	Preko 1,5 milijuna tona godišnje	
Razdoblje	Prosječan broj požara godišnje	Prosječna opožarena površina godišnje
2016. – 2020.	3.340	33.000 ha
2021.	3.248	14.707 ha

Šumski požari mogu nastati:

- prirodnim putem: udar munje, samozapaljenje naslaga mrtvog raslinja uslijed procesa truljenja (rijetko),
- ljudskim djelovanjem - nenamjerno: nekontrolirano spaljivanje biljnog otpada, nemar prilikom rada s alatima koji izazivaju iskre, iskrenjem neispravnih električnih instalacija, širenje požara s vozila ili objekta na šumsku površinu
- ljudskim djelovanjem- namjerno izazivanje požara: imovinska korist, kriminalne radnje, ratno djelovanje, terorizam.

Vrste šumskih požara:

- podzemni požari- gori mrtvi biljni materijal ispod površine. Ovakvi požari mogu gorjeti danima i nanose veliku štetu sustavu korenjenja biljki. Mogu prijeći u prizemne požare.
- prizemni požari- gori nisko prizemno raslinje i biljni ostaci na tlu. Ovi požari uništavaju biljni podmladak i šipražje te oštećuju donje dijelove drveća. Zbog zagrijavanja niskih grana stabala, lako mogu zahvatiti i više raslinje.
- ovršni požari (požari krošnji), gore jakim intenzitetom i nanose najveće štete šumama. Obično nastaju iz prizemnih požara, kada se vatra prenose i preko niskog raslinja (mlada borovina, smrika- borovica) na krošnje viših stabala. Ovi požari su najčešći u ljetnim mjesecima, za suhog i vjetrovitog vremena. Kod ovršnih požara oslobađa se velika količina topline i njih je najteže gasiti.
- požari pojedinačnih stabala- najčešće nastaju prilikom udara munje u osamljeno stablo.

Vrste požara prema veličini:

- mali požari- podrazumijevaju požare pojedinačnih predmeta ili malih površina, a gase se u samom početku s priručnim sredstvima (pokrivač, zemlja, kanta s vodom) ili manjim količinama vode. Ukoliko na ovakav požar izađu vatrogasci, najčešće za gašenje koriste 1 C mlaz vode.

Najveća opasnost za izbijanje šumskih požara je ljeti zbog visokih temperatura i dugog sušnog razdoblja

- srednji požari- obuhvaćaju jednu ili više prostorija objekta ili manju površinu na otvorenom prostoru, uz opasnost širenja na veću površinu. Za gašenje ovih požara potreban je angažman vatrogasaca, a gase se s 2 do 3 C mlaza vode.
- veliki požari- zahvaćaju velike površine zemljišta, izazivaju značajne materijalne štete, a njihovo gašenje može trajati danima. Za gašenje ovih požara potrebne su značajne vatrogasne snage, protupožarni zrakoplovi, a po potrebi i angažman drugih sudionika sustava Domovinske sigurnosti (Hrvatska vojska, MUP...).

Požari su jedan od ključnih čimbenika koji ugrožavaju šume u Hrvatskoj

Kada i gdje nastaju šumski požari?

Najpogodniji uvjeti za nastanak šumskih požara su ljeti, za vrijeme visokih temperatura i dugog sušnog razdoblja. Međutim, šumski požari mogu nastati neovisno o godišnjem dobu, pogotovo za dužih sušnih razdoblja. Požari često nastaju u proljeće zbog izvođenja poljoprivrednih radova i paljenja biljnog otpada.

Iako su zbog šumskih požara najugroženije šume u priobalju, ovakvi požari se sve češće javljaju i u kontinentalnom dijelu Republike Hrvatske.

Što utječe na šumske požare?

Na ponašanje šumskog požara utječe:

- vrsta gorivog materijala – brže izgaraju biljke s malim postotkom vlage i visokim sadržajem ulja i smole,
- klima – temperatura zraka, vlažnost, brzina i smjer vjetra
- topografija – oblik i fizičke karakteristike nekog područja. Npr. požar se brže širi uzbrdo nego nizbrdo, jer je gorivi materijal na višoj razini od plamena koji ga suši i zagrijava. Također, kod gašenja požara u obzir se mogu uzeti i prirodne barijere (stjenovito područje, potoci i sl.).

Vatrogasna oprema

Zavisno o opremljenosti vatrogasne postrojbe, po dojavi vatrogasci izlaze na teren s potrebnim vozilima. Obično su to specijalizirana **vozila za gašenje šumskih požara**, konstruirana za kretanje po zahtjevnim terenima. Posadu ovih vozila čine najčešće 3 vatrogasca, a vozila su opremljena vatrogasnim centrifugalnim pumpama, cijevima, naprtnjačama i ostalom opremom, vatrogasnom pumpom i spremnikom vode zavisno o modelu vozila od 2500 do 4000 litara. Mala vozila za gašenje šumskih požara su zapravo manja terenska vozila s oko 500 litara vode i visokotlačnim modulima - visokotlačna pumpa i vitla s cijevima, a obično se koriste za gašenje trave i niskog raslinja.

Na teren po potrebi izlaze i **navalna vozila**, s posadom koju čini vozač i 5 vatrogasaca. Ova vozila su prvenstveno namijenjena za gašenje požara objekata, a imaju i opremu za spašavanje iz prometnih nesreća, ali se mogu koristiti i za gašenje požara otvorenog prostora.

Vatrogasne **autocisterne** služe za gašenje požara te prijevoz velike količine vode i nadopunu vozila.

Vozilo za gašenje šumskih požara

U vozilima se nalaze **vatrogasne tlačne cijevi**, smotane u kolutove, dužine od 15 metara (15 ili 20 metara u slučaju D cijevi). Na požarima se obično koriste C cijevi (promjer 52 mm) i češće D cijevi (promjer 25 mm). C cijevi daju dulji domet mlaza i veću količinu vode, čime se i brže troši zaliha vode u spremniku vozila. Prednost D cijevi je manja masa, ali imaju i manji domet mlaza. Također vozila su opremljena drugim armaturama - mlaznice, razdjelnice, sabirnice i ostalom opremom (hidrantski nastavci, ključevi za cijevi...).

Kako šumski požari često izbijaju na teškim terenima, a vozila ne mogu uvijek doći do samog ruba požara, vodu je u cijevima potrebno transportirati na velike udaljenosti. No, tlak u cijevima pada svakih 100 metara dužine i svako 10 metara visinske razlike, stoga su šumska vozila opremljena i tzv. **leđnim pumpama** (pumpa manjih dimenzija koja je postavljena na posebni nosač za prenošenje na leđima vatrogasca), koje se postavljaju na određena mjesta u cijevnoj pruzi, kako bi voda stigla na velike udaljenosti.

Nezaobilazna oprema za svakog vatrogasca je **naprtnjača** - posebna vrsta vatrogasnog aparata koji se sastoji od spremnika za vodu do 25 litara i ručno pokretane jednostavne klipne pumpe, idealno sredstvo za gašenje požara trave i niskog raslinja.

Od **ručnog alata** vatrogasci koriste sjekire, kosire i mačete za uklanjanje raslinja te krampove i lopate kod sanacije rubova. Nezaobilazan alat su i motorne pile, koje se koriste za izradu prosjeka ili kod sanacije požarišta, kada je potrebno ukloniti grane ili stabla.

Vatrogasci su opremljeni čizmama, odijelima za šumske požare (dvodijelna ili kombinezoni), kacigama (koje na sebi mogu imati svjetiljke), potkapama i rukavicama. Najlakši, ali ne i potpuno siguran način zaštite dišnih organa su marame namočene u vodu, koje donekle olakšavaju disanje u zadimljenoj atmosferi.

Uz svu navedenu opremu, vatrogasci u vozilima nose ruksake ili torbe s rezervnom odjećom, donjim rubljem, higijenskim potrepštinama, vodom i hranom (obično konzerve).

Vatrogasci s naprtnjačama

Zračne snage za gašenje požara

Veliku ulogu u gašenju požara iz zraka imaju protupožarni zrakoplovi. Republika Hrvatska raspolaže sa do 5 zrakoplova CL-415, 6 zrakoplova Air Tractor (1 AT 802 A, 1 AT 802 F, vodu pune na aerodromima; 3 AT 802 A Fire Boss; 1 AT 802 F Fire Boss, opremljeni plovcima, vodu pune na vodenoj površini), 1 helikopter i zrakoplov za potrebe izviđanja, svi iz sastava Hrvatskog ratnog zrakoplovstva.

Zrakoplov **CL- 415**, popularno zvan Canadair, namjenski je proizveden za gašenje požara iz zraka, a može biti korišten i za traganje i spašavanje na moru, prijevoz osoba i opreme i druge. Ovaj zrakoplov ima spremnik od 6137 l vode. Dva hrvatska zrakoplova Canadair CL 415 sastavni su dio RescEU mehanizma Civilne zaštite Europske unije, koji se aktivira u slučaju velikih požara koje države same ne mogu ugasiti sa dostupnim resursima.

Zrakoplovi **Air Tractor** su manjih dimenzija i manje nosivosti od Canadaira (nose 3104 l vode), ali imaju značajnu ulogu kod izviđanja i gašenja manjih požara, kao i saniranja požarišta. Zrakoplovi AT 802 A i F se pune vodom u zračnim lukama. Zrakoplovi AT 802 Fire Boss mogu puniti vodu na vodenoj površini, jer su opremljeni plovcima. Ova vrsta zrakoplova se uz gašenje požara koristi i za izviđanje.

Helikopter **MI 171 Sh** prvenstveno služi za prijevoz vatrogasaca i opreme, a može se koristiti i za gašenje požara podvjesnim vjedom.

Za vrijeme rada protupožarnih zrakoplova nije dopušteno korištenje dronova

Protupožarni zrakoplovi ne mogu gasiti:

- po noći,
- za jakog vjetra,
- u uvjetima velike zadimljenosti,
- iznad minski sumnjivog terena.

Ne koristite dronove za snimanje požara, jer time izravno ugrožavate zračne snage. Udar drona može teško oštetiti ili srušiti zrakoplov.

Ako piloti protupožarnih zrakoplova primijete dron, odmah prekidaju akciju gašenja, što uvelike otežava situaciju na požarištu.

Metode gašenja požara

Šumski požari se gase uklanjanjem jednog od tri uvjeta gorenja:

- gorivi materijal,
- zrak (kisik),
- toplina

Trokut gorenja

Uklanjanje gorivog materijala

Uklanjanje se može obaviti na ove načine:

- čišćenjem gorivog materijala s površine pomoću ručnog alata ili mehanizacije. Očišćeni pojas treba biti širine 4 m kod prizemnog požara, a 7-10 m kod požara krošnji.
- iskopavanjem protupožarnog jarka širine 30 – 50 cm. Iskopana zemlja se baca na suprotnu stranu od požara, a jarak je dobro napuniti vodom. Ovo je izuzetno korisna metoda kod podzemnih požara.
- protupožarima koji se pale ispred linije obrane. Paljenjem gorivog materijala između fronte požara i linije obrane povećava se površina bez gorivog materijala.

Uklanjanje zraka (kisika)

Nesmetani dotok kisika iz zraka se može prekinuti:

- prekrivanjem vatre zemljom ili pijeskom,
- udaranjem po vatri (upotrebom metlanica, lopata, ili granama drveća s gušćim lišćem). Nakon ove radnje rub požarišta je potrebno dodatno ohladiti ili prekriti zemljom.
- prekrivanje vatre pjenom razreda A.

Ni u kom slučaju ne palite protuvatru. Protuvatru pale za to osposobljeni vatrogasci. Nikad ne znate što ili tko se nalazi između protuvatre i požara.

Uklanjanje topline

Za ohlađivanje se najčešće koristi voda. Također, mogu se koristiti i kemijske tvari, tzv. retardanti, koji snižavaju toplinu, hlade gorivi materijal ili povećavaju vlažnost gorivog materijala te se gašenje usporava.

Taktika gašenja požara

Gašenje šumskih požara dijeli se u tri stupnja:

- lokalizacija ili zaustavljanje širenja požara,
- završno gašenje,
- čuvanje požarišta.

Taktičke metode koje se primjenjuju za lokalizaciju požara su:

- direktne metode gašenja,
- indirektne metode gašenja,
- kombinirane metode gašenja.

U direktne metode gašenja spadaju:

- zaokruživanje požara – raspoređivanje dovoljnog broja snaga i gašenje cijelog ruba požara
- frontalni zahvat požara – požar se gasi od sredine fronte, postupnim kretanjem prema bokovima i pozadini požara. Ovaj način gašenja može biti prilično riskantan.
- pozadinski zahvat požara – snage se grupiraju na bokove požara i postupno svode požar u klin. Primjenjuje se kod gašenja prizemnih požara koji se brzo šire.
- kod svih taktičkih pristupa preporučljivo je koristiti prirodne prepreke (kamenjar, potoci) ili umjetne prepreke (cesta, suhozid).

Indirektne metode gašenja požara se koriste kod kontroliranja velikih šumskih požara koji se brzo šire. Osnova ovog pristupa je uspostavljanje obrambene linije, uz korištenje prirodnih prepreka.

Indirektne metode su:

- izrada i održavanje požarnih linija (uska linija očišćena od raslinja),
- paljenje protuvatre i predvatre,
- izoliranje požarne površine (sječa stabala i uklanjanje gorivog materijala).

Kod kombinirane metode gašenja koriste se direktne i indirektne metode.

Preventivne aktivnosti

Kako možemo spriječiti nastanak šumskog požara:

- ne spaljujte biljni otpad, a pogotovo za vrijeme zabrane, nepovoljnih vremenskih uvjeta i bez nadzora,
- ne spaljujte smeće,
- ne bacajte opuške,
- ne bacajte smeće u prirodu,
- ohlađeni pepeo iz ložišta odložite na za to predviđena mjesta,
- ne koristite vatromet ili pirotehnička sredstva,
- ne koristite roštilj u šumama i van uređenih ložišta,
- kod korištenja roštilja u pomoćnim objektima, obavezno ohladite pepeo.

Ne palite vatru za vrijeme nepovoljnih vremenskih uvjeta

Savjeti za lokalnu samoupravu:

- omogućite ekološko zbrinjavanje biljnog otpada,
- održavajte lokalne ceste i puteve zbog neometanog kretanja vatrogasnih vozila,
- ograničite parkiranje i zaustavljanje vozila uz ceste, zbog neometanog kretanja vatrogasnih vozila,
- u suradnji s lokalnim vatrogascima i šumarskom službom, provedite preventivno spaljivanje na najugroženijim lokacijama, a prije početka požarne sezone,
- omogućite dijeljenje promotivnog materijala s preventivnim i edukativnim porukama u javnim ustanovama, a posebice u turističkim naseljima, hotelima i kampovima,
- postavite upozorenja za opasnost od izbijanja šumskog požara na kritičnim lokacijama,
- provodite edukacije zajedno s lokalnim vatrogascima u zajednici o opasnostima od nastanka šumskih požara.

Savjeti za poljoprivrednike:

- očistite rubove vašeg posjeda od raslinja,
- redovno podrezujte granje stabala uz putove, kako bi vatrogasna vozila mogla neometano proći,
- uklonite suhu vegetaciju nakon žetve,
- održavajte poljoprivredne strojeve ispravnima,
- održavajte poljoprivredne površine čistima, kako ne bi zarasle u travu i nisko raslinje,
- osušite žitarice, sijeno i slamu prije skladištenja, kako ne bi došlo do samozapaljenja,
- koristite hvatače iskra na traktorima i drugim radnim strojevima,
- imajte spremne vatrogasne aparate ili vodu za gašenje ukoliko dođe do požara na strojevima ili na objektima,

Savjeti za povećanje sigurnosti objekata:

- imajte jasno istaknute poštanske brojeve na vašim objektima,
- očistite prilazni put do vašeg objekta od raslinja,
- omogućite dovoljnu širinu ulaza na vaš posjed za vatrogasna vozila većih dimenzija (najmanje 3 m)
- održavajte okućnice i poljoprivredna zemljišta čistima od mrtvog raslinja,
- prorijedite raslinje u neposrednoj blizini objekta,
- zapaljivo raslinje zamijenite teže zapaljivim raslinjem (voćke),
- očistite krovove i oluke od iglica i lišća,
- ne skladištite ogrjevno drvo uz objekte,
- ne skladištite otpadno drvo, građevni drveni materijal i plastiku uz objekte,
- ne skladištite velike količine zapaljivog materijala u objektima (gorivo, boje i lakovi),
- održavajte električne instalacije na i u objektima ispravnima,
- očistite bunare koji se nalaze na vašem posjedu,
- u blizini objekata ili na parcelama imajte spremnu vodu u bačvama te kante,
- za vrijeme izvođenja građevinskih radova ili korištenja alata koji izazivaju iskrenje (bušilice, brusilice, aparati za varenje), imajte spremnu vodu za gašenje ili aparate za gašenje požara
- koristite vatrootporne materijale pri gradnji.

Objekt će se lakše obraniti ako je okoliš pripremljen

Štitimo objekte od šumskih požara u 3 prioritetne zone:**1. zona – 10 metara uokolo objekta**

- stvoriti obranjeni prostor na kojem mogu djelovati vatrogasci,
- trava ne viša od 10 cm, redovito održavana i zalijevana,
- uklanjanje mrtvog raslinja, oborenih debela, granja,
- uklanjanje uskladištenog gorivog drva i drvnog otpada,
- zamjena vegetacije vrstama koje su manje sklone gorenju,
- orezivanje vegetacije,
- ako se objekt nalazi na vrhu nagiba, obranjeni prostor mora biti najmanje 30 metara od objekta.

2. zona – 10 do 30 metara od objekta:

- uklanjanje mrtvog raslinja, oborenih debela, granja,
- orezivanje grana visokih stabala do 2 metra visine,
- ne preporuča se uklanjanje bjelogoričnih stabala,
- preporuča se uklanjanje suhih stabala,

3. zona – 30. do 100 metara uokolo objekta

- zavisno o potrebi, izvršiti uklanjanje mrtvog raslinja i prorjeđivanje raslinja.

Oprez kod spaljivanja bilnog otpada

Vatrogasci savjetuju da se biljni otpad **ne spaljuje** jer je to česti uzrok požara.

Svake godine vatrogasci bilježe povećan broj požara otvorenog prostora nastalih zbog spaljivanja bilnog otpada prilikom poljoprivrednih radova.

Prema dosadašnjim podacima, najveći broj požara vezan uz spaljivanje bilnog otpada bilježimo u ožujku, stoga apeliramo na odgovorno ponašanje građana kod poljoprivrednih radova.

Vatrogasci savjetuju da se biljni otpad ne spaljuje već kompostira. Kompostiranjem zbrinjavate raslinje na ekološki prihvatljiv način i dobivate prihranu za poljoprivredne kulture. Ukoliko se pojedinci ipak odluče na spaljivanje, nužno je da postupaju sukladno odluci njihove općine, grada i županije kojom su definirani rokovi i uvjeti pod kojima se smije spaljivati biljni otpad.

Važno je znati:

- vatru ne palite za vrijeme zabrane koju donosi lokalna samouprava (u pravilu ljetni mjeseci),
- vatru ne palite za vjetrovita vremena, za vrijeme sušnih razdoblja, u vrijeme sazrijevanja žitarica i žetve, u blizini miniranih i minsko-sumnjivih površina,
- biljni otpad nemojte paliti u šumama, lovištima i parkovima,
- prostor oko mjesta predviđenog za spaljivanje očistite od zapaljivog raslinja kako biste spriječili širenje požara,
- pripremite sredstva za gašenje požara: vodu, pjenu, prah, a ukoliko nemate aparate za početno gašenje požara, poslužiti će i pijesak, lopate i sl...
- ne spaljujte istovremeno velike količine raslinja,
- osobe koje su koristile ložišta na otvorenome, dužne su kontrolirati izgaranje i ne smiju napuštati mjesto dok se vatra u potpunosti ne ugasi,
- apeliramo na osobe starije životne dobi i lošeg zdravstvenog stanje da ne pale biljni otpad
- sve pravne ili fizičke osobe koje namjeravaju spaljivati biljni otpad dužne su obavijestiti nadležnu vatrogasnu organizaciju (javne vatrogasne postrojbe, dobrovoljna vatrogasna društva),
- ne napuštajte mjesto na kojem ste spaljivali biljni otpad bez da ste žar pogasili vodom.

Ako vatra izmakne kontroli:

- odmah i bez odlaganja dojavite požar vatrogascima,
- pristupite gašenju početnog požara samo ako ne ugrožavate sebe i druge,
- opremite se odjećom dugih rukava, maramom ili maskom za disanje te visokom obućom,
- koristite zaštitne rukavice i zaštitu za oči.

Sukladno Zakonu o zaštiti od požara novčanom kaznom u iznosu od 1990,00 do 19.900,00 eura ili kaznom zatvora do 60 dana kaznit će se za prekršaj fizička osoba koja izazove požar. Osoba koja izazove požar iz nehaja kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom od 260,00 do 1990,00 eura.

Ponašanje u slučaju požara

Ako primijetite požar ili dim, odmah i bez odlaganja nazovite vatrogasce na broj 193, na direktni broj lokalne vatrogasne postrojbe ili Centar 112.

Ako se vatra približava objektu, a imate vremena za reakciju:

- obucite pamučnu ili vunenu odjeću te visoku obuću,
- koristite masku ili maramu natopljenu vodom za zaštitu dišnih organa,
- zatvorite sva vrata i prozore na kući,

- postavite mokre krpe uz rub prozora i vrata.
- okrenite automobil prema izlazu i zatvorite prozore na automobilu,
- uklonite zapaljive predmete od prozora,
- napunite kante i druge posude vodom,
- obiđite prostorije u kuće kako bi provjerili nisu li žar i vatra ipak probili obranu,
- i kad prođe stihija budite na oprezu

Ukoliko dođe do evakuacije:

- slušajte upute vatrogasaca, policije ili lokalne zajednice,
- provjerite vjerodostojnost izvora (lokalne i državne radio i televizijske postaje, web stranice i portali lokalne i regionalne samouprave)
- ne paničarite,
- pobrinite se za djecu, starije i teško pokretne osobe,
- uzmite sa sobom kućne ljubimce,
- oslobodite domaće životinje i otvorite objekte u kojima se nalaze,
- imajte spreman ruksak s osnovnim potrepštinama (voda, konzervirana hrana, dokumenti, tranzistor s baterijama, ručna svjetiljka, lijekovi)

Za vrijeme šumskog požara:

- ne ometajte vatrogasce u gašenju,
- ne uzimajte samostalno opremu s vatrogasnog vozila,
- slušajte upute vatrogasaca,
- pomozite vatrogascima ukoliko to zatraže od vas, na način da ne ugrožavate sebe i druge,
- omogućite vatrogascima pristup vodi na vašem posjedu (bunari, cisterne, bazeni)
- pomaknite vozila s prilaznih puteva,
- ne približavajte se požaru kako bi snimali i fotografirali,
- ne koristite dronove za snimanje požara.

Civili nisu osposobljeni za gašenje šumskih požara. Nemojte samostalno pristupiti gašenju, pogotovo kod većih požara. Najbolji način za pomoć vatrogascima u gašenju šumskog požara, je priključiti se radu dobrovoljnih vatrogasnih društava.

Alati korisni kod gašenja požara otvorenog prostora su:

- kante za vodu,
- vrtno crijevo za vodu,
- sjekire,
- motorne pile,
- pijuci, motike, lopate
- mačete, kosiri
- leđne prskalice

*Pozivni broj za
vatrogasce*

Dojava požara

U slučaju požara nazovite vatrogasce na broj 193, na direktni broj lokalne vatrogasne postrojbe ili Centar 112.

Ne koristite društvene mreže za dojavu požara.

Ukoliko primijetite požar ili dim, odmah i bez odlaganja dojavite događaj.

Nemojte misliti da su vatrogasci već dobili informaciju od drugog dojavitelja. Bolje da informacija dođe iz više izvora.

Kad dojavljujete požar ili drugi izvanredni događaj vatrogascima:

- govorite smireno i razgovjetno,
- recite točnu lokaciju događaja i opišite što vidite,
- ukoliko su neposredno ugroženi životi i imovina (požar u blizini objekata), ovu informaciju jasno naglasite,
- odgovorite na sva pitanja koje vam postavlja dežurni vatrogasac,
- nakon završetka razgovora držite liniju slobodnu, u slučaju da vas vatrogasci moraju nazvati kako bi dobili dodatne informacije.

Kako postati dobrovoljni vatrogasac?

Dobrovoljni vatrogasac / vatrogaskinja je osposobljeni punoljetni član vatrogasne postrojbe dobrovoljnog vatrogasnog društva, koji obavlja intervencije u požarima, spašavanje ljudi, životinja i imovine ugroženih poplavama, potresima, olujama, prometnim nesrećama i drugim opasnim situacijama. Također, vatrogasci obavljaju preventivne poslove, održavaju vatrogasnu tehniku, educiraju građane o zaštiti od požara, rade s vatrogasnom mladeži i sudjeluju na natjecanjima i drugim promotivnim aktivnostima.

Temeljna znanja, vještine i sposobnosti potrebne za operativno djelovanje u sustavu vatrogastva stječu se kroz program temeljnog osposobljavanja dobrovoljnih vatrogasaca.

Zadaci dobrovoljnog vatrogasca zahtijevaju brzu reakciju, fizičku spremu i timski rad. Vatrogasci su često izloženi velikim tjelesnim i psihičkim naporima te raznim opasnostima. Uključenje u rad dobrovoljnih vatrogasnih društava predstavlja jedan od najhumanijih načina volontiranja. Zato postani dobrovoljni vatrogasac, nauči nove vještine i aktivno pomози zajednici za vrijeme požara, poplava i drugih nedaća.

Uvjeti koje trebaš ispuniti:

- ✓ Punoljetnost
- ✓ Zdravstvena i psihička sposobnost
- ✓ Članstvo u dobrovoljnom vatrogasnom društvu

Kako postati profesionalni vatrogasac?

Ako imate namjeru i želju raditi kao vatrogasac u profesionalnoj vatrogasnoj postrojbi u Republici Hrvatskoj, nakon što ste završili srednju školu potrebno je upisati Državnu vatrogasnu školu.

Profesionalni vatrogasac / vatrogaskinja je stručna i uvježbana osoba koja obavlja intervencije u požarima, spašavanje ljudi, životinja i imovine ugroženih poplavama, potresima, olujama, prometnim nesrećama i drugim opasnim situacijama. Također, vatrogasci obavljaju preventivne poslove, održavaju vatrogasnu tehniku te educiraju građane o zaštiti od požara.

Osposobljavanje za profesionalnog vatrogasca provodi se u Državnoj vatrogasnoj školi. Programi obrazovanja za zanimanja Vatrogasac i Vatrogasni tehničar traju do godinu dana i nude se u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku.

Kandidati moraju imati završenu srednju školu, biti punoljetni, zdravstveno sposobni i plivači. Detaljni uvjeti uključuju zdravstvene preglede i psihičke testove svakih nekoliko godina.

Posao je dinamičan i može biti opasan, zahtijeva brzu reakciju i timski rad. Česti su tjelesni i psihički napori te izloženost raznim štetnim utjecajima i opasnostima.

Izvori:

Miloslavić, Miše, Tomislav Domitrov. Vatrozaštitni vodič pri požarima raslinja. Hrvatska vatrogasna zajednica, Zagreb, 2007.

Skupina Autora. Priručnik za osposobljavanje vatrogasnih dočasnika i časnika. Hrvatska vatrogasna zajednica, Zagreb, 2006.